ЯКІСНІ ОСВІТНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТРАЄКТОРІЇ

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-4-2>

КУРБАТОВ

Сергій Володимирович

доктор філософських
наук, головний науковий
співробітник відділу
інтернаціоналізації вищої
освіти Інституту вищої
освіти Національної
академії педагогічних наук
України, м. Київ, Україна

Анотація. Стаття містить інформацію про III Зимову школу «Європейські індикатори якості освітніх досліджень», яка відбулася із 27 січня по 1 лютого 2020 р. на базі Луцького національного технічного університету в рамках реалізації проекту Європейського Союзу Еразмус+ напряму Жан Моне «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні» (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA), який здійснює Українська асоціація дослідників освіти (УАДО). Під час роботи школи 25 її учасників, які були відібрані на конкурсній основі та представляли вітчизняні заклади вищої освіти різних регіонів, мали можливість ознайомитись із сучасними підходами до освітніх досліджень, а також ресурсами, що допомагають становленню молодого науковця у європейському та глобальному академічному просторі. Викладачами зимової школи стали авторитетні вітчизняні експерти в галузі освітніх досліджень, зокрема представник Національної академії педагогічних наук України.

Ключові слова: освітні дослідження; якість освітніх досліджень; індикатори якості; порівняльні освітні дослідження; університетські рейтинги.

Мабуть, усі розуміють, що проведення якісних досліджень повинно передувати як формуванню освітньої політики, так і трансформаційним процесам у цій сфері. Крім того, механічне запозичення європейських підходів і практик без професійної та науково обґрунтованої адаптації до вітчизняних освітніх реалій, іноді створює лише нові проблеми, не розв'язуючи існуючих. Тому вдосконалення теорії і методології освітніх досліджень та підготовка висококваліфікованих експертів у цій галузі є стратегічними пріоритетами розвитку вітчизняної системи наук про

освіту. Це саме та сфера, яка відкриває можливість для діяльності та співпраці як традиційних академічних структур, так і недержавних громадських об'єднань та асоціацій.

Уже третій рік поспіль [Українська асоціація дослідників освіти](#) (УАДО) проводить зимові школи для молодих науковців, сфокусовані саме на проблемі забезпечення якості освітніх досліджень. У 2020 р. робота *III Зимової школи «Європейські індикатори якості освітніх досліджень»* відбулася із 27 січня по 1 лютого на базі [Луцького національного технічного університету](#). Цей захід втілено в життя у рамках реалізації проекту Європейського Союзу Еразмус+ напряму Жан Моне «Європейські індикатори якості освітніх досліджень для розширення можливостей освітян в Україні» (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA). Відбір 25 учасників школи проходив на конкурсній основі відповідно до спеціально розроблених критеріїв та індикаторів, а переможці цього відбору отримували компенсацію за проїзд, а також проживання і харчування упродовж роботи школи.

Відкриття роботи *III Зимової школи «Європейські індикатори якості освітніх досліджень»* почалося із привітання представників її цьогорічних організаторів — ректора Луцького національного технічного університету професора Петра Савчука та президентки Української асоціації дослідників освіти професорки Дрогобицького державного педагогічного університету імені

Івана Франка Світлани Щудло. Успішної роботи учасникам побажав менеджер проєктів Національного Еразмус+ офісу в Україні Петро Крайнік, а віце-президент УАДО професорка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Оксана Заболотна ознайомила присутніх із історією створення цієї мережі та проєктами, які реалізовані її учасниками, а також презентувала основні індикатори якості освітніх досліджень, що використовують у провідних європейських країнах.

Із технологіями підготовки грантових пропозицій учасників Зимової школи познайомила професорка Луцького національного технічного університету Олена Ковальчук, а принципи та специфіку використання наративного підходу для проведення освітніх досліджень висвітлила доцентка Львівського національного університету імені Івана Франка Наталія Горук. Член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України, професор Тернопільського національного економічного університету Олександр Длугопольський детально проаналізував європейські підходи до акредитації освітніх програм і можливості для імплементації відповідних напрацювань в українських освітніх реаліях. Емпіричні методи освітніх досліджень, які, зокрема, використовувались у проєктах УАДО, представили учасникам школи професорка Світлана Щудло та доцентка Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Тетяна

Медіна. Мабуть, нікого із учасників не залишила байдужим артистична презентація незалежного експерта з питань вищої освіти, доцента Володимира Сацика, присвячена сучасним стандартам академічного письма.

Грунтовну презентацію сучасних порівняльних освітніх досліджень зробила доцентка Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Тетяна Лісова. Зокрема, вона презентувала такі проекти, як TIMSS та PIRLS, ICCS, TEDS-M, ICILS, PIAAC та TALIS. Особливостям аналізу та інтерпретації даних міжнародного дослідження PISA був присвячений виступ національного експерта проекту PISA в Україні, методистки Українського центру оцінювання якості освіти, доцентки Марії Мазорчук. З можливостями використання міжнародних наукометричних баз для представлення власних наукових здобутків присутніх ознайомила доцентка Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Людмила Загоруйко, а керівник експертної групи з питань освіти дорослих та педагогічної освіти Міністерства освіти і науки України доцент Юрій Ковальчук презентував можливості програми Mendeley.

Слід відзначити, що Українська асоціація дослідників освіти впродовж останніх років активно співпрацює із [Національною академією педагогічних наук України](#). Так, у партнерстві із НАПН України було проведено II та III Міжнародні конференції «Імплементация європейських стандартів в українські освітні дослідження» (2018 та 2019 рр.), а в рамках III Зимової школи я презентував учасникам основи теорії та методології розробки провідних міжнародних

університетських рейтингів — ARWU, QS та THE, а також алгоритми можливого входження до них провідних вітчизняних закладів вищої освіти. Переконали, що наша співпраця буде мати активне продовження!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Луцький національний технічний університет. (n.d.). <http://lutsk-ntu.com.ua/uk>
- Українська асоціація дослідників освіти. (n.d.). <https://uera.org.ua/uk>
- Academic Ranking of World Universities. (n.d.). <http://www.shanghairanking.com/>
- International Civic and Citizenship Education Study. (n.d.). International Association for the Evaluation of Educational Achievement. <https://www.iea.nl/studies/iea/iccs>
- International Computer and Information Literacy Study. (n.d.). International Association for the Evaluation of Educational Achievement. <https://www.iea.nl/studies/iea/icils>
- Mendeley. (n.d.). Elsevier. <https://www.mendeley.com/>
- QS World University Rankings. (n.d.). <https://www.topuniversities.com/qs-world-university-rankings>
- Survey of Adult Skills : Program for the International Assessment of Adult Competencies. (n.d.). OECD. <https://www.oecd.org/skills/piaac/>
- TALIS — The OECD Teaching and Learning International Survey. (n.d.). OECD. <http://www.oecd.org/education/talis/>
- Teacher Education and Development Study in Mathematics. (n.d.). International Association for the Evaluation of Educational Achievement. <https://www.iea.nl/studies/iea/teds-m>
- THE World University Rankings. (n.d.). <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>
- TIMSS & PIRLS International Study Center. (n.d.). <https://timssandpirls.bc.edu/>
- What is PISA (Program for International Student Assessment). (n.d.). OECD. <https://www.oecd.org/pisa/>

QUALITY EDUCATIONAL RESEARCHES IN UKRAINE: CONTEMPORARY TRAJECTORIES

Sergiy Kurbatov

DSc in Philosophy, Chief Research Fellow of the Higher Education Internationalization Department, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The paper is devoted to the analyses of the work of III Winter School “European Indicators of Quality of Educational Researches”, which was held from January, 27 to February 1, 2020, at the Lutsk National Technical University. This Winter School was organized by the Ukrainian Educational Research Association (UERA) in the framework of Erasmus+ Jean Monnet Project “European Quality of Educational Research for Empowering Educators in Ukraine” (№ 587032-EPP-1-2017-1-UA-EPPJMO-SUPPA). During this event 25 young researchers from different Ukrainian higher education institutions, who were selected on a competitive base, studied contemporary approaches to educational researches and different resources, which support the professional and personal development of young researchers in European and global academic contexts. Key Ukrainian experts, including a representative of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, provided effective trainings for this audience.

Keywords: educational researches; quality of educational researches; indicators of quality; comparative educational researches; university rankings.

Дата публікації: 6 травня 2020 р.